

Bronnen en 'Lees meer'

Bij Tw Essay # 76

De belangrijkste bron van dit stuk is:

Joost Legendijk, Erdoğan in een notendop, Prometheus, Amsterdam 2016.

Voorts:

Beemsterboer, Toon; Blaren voor Turkije's toekomst

De Turkse oppositie nadert het einde van een 'mars voor gerechtigheid'. Het initiatief trekt tienduizenden deelnemers uit het hele land. 'We willen geen dictatuur van Erdoğan'. NRC 5 juli 2017.

[...] Konuralp loopt samen met dertig parlementariërs van de CHP mee in de Mars voor Gerechtigheid, een 450 kilometer lange wandeltocht die op 15 juni in Ankara begon en die zondag moet eindigen met een grote bijeenkomst in Istanbul.

Overdag lopen ze vijftien tot twintig kilometer over de openbare weg, en 's avonds slapen ze in campers of hotels in de omgeving. Onderweg hebben tienduizenden mensen uit het hele land zich bij de CHP'ers aangesloten. [...]

De mars is een protest tegen de massale zuiveringen. Sinds de mislukte coup heeft president Erdoğan de noodtoestand gebruikt om 50.000 mensen te arresteren en 140.000 mensen te ontslaan, onder wie leraren, academici, rechters en aanklagers. Aanvankelijk ging het vooral om aanhangers van imam Fethullah Gülen, het vermeende brein achter de coup poging. Maar inmiddels strekt de zuivering zich uit tot tal van legitieme critici van Erdoğan. [...]

Beemsterboer, Toon; Erdoğan's ware missie bij Trump

Relatie Turkije-VS Prioriteit voor Erdoğan bij zijn bezoek aan Trump: de gevoelige zaak rond zakenman Zarrab, die te veel weet van de Turkse leider. NRC 16 mei 2017

[...] vooral hoopt Erdoğan een deal te sluiten over Zarrab, die vast zit in New York en die belastende informatie zou kunnen onthullen over Erdoğan.

Volgens Amerikaanse aanklagers was Zarrab de spil in een fraude- en witwasoperatie, waarvoor hij Turkse functionarissen omkocht, inclusief leden van Erdoğan's familie. [...]

De politie kwam Zarrab op het spoor toen een vliegtuig uit Ghana een noodlanding maakte in Istanbul. De douane trof honderden kilo's goud in het toestel aan. Uit onderzoek bleek dat Zarrab via Turkse banken Iraans oliegeduld had witgewassen, waarvan hij goud had gekocht dat hij naar Iran verscheepte. De miljardenzwendel was bedoeld om de sancties tegen de Iraanse olie-industrie te ontduiken.

Om de operatie mogelijk te maken zou Zarrab smeergeld hebben betaald aan Erdoğan, zijn familieleden en enkele ministers. Uit opnames van

telefoongesprekken tussen Erdoğan en zijn zoon Bilal, die via internet waren verspreid, zou blijken dat Erdoğan zijn zoon instrueerde een miljard dollar aan contactanten uit zijn huis te halen voordat de politie kwam. Volgens Erdoğan is met de opnames geknoeid. [...]

Beemsterboer, Toon; 'U krijgt drie minuten om te reageren'

Het Turkse parlement moest „efficiënter” worden, vond de regerende AK-partij. Daarom zijn de regels aangescherpt. Minder spreektijd, een verbod op beladen termen en niemand mag nog ingaan tegen „de ondeelbare integriteit van de Republiek Turkije”. De oppositie wordt genuilkorfd. – NRC 31 juli 2017
[...]Sinds het referendum over de grondwetswijziging in april heeft president Erdoğan het parlement onder druk gezet om de interne regels aan te passen. Want het presidentiële systeem zal pas na de verkiezingen in november 2019 worden ingevoerd. Voordien moet het parlement ruim tweeduizend wetten hebben aangenomen zodat de nieuwe Grondwet na de verkiezingen meteen van kracht kan worden. [...]

Zo wordt de tijd om een onderwerp te bespreken in het parlement teruggebracht van veertig naar veertien minuten. De parlementariër die het onderwerp aankaart, krijgt vijf minuten, en drie andere partijen krijgen ieder drie minuten om te reageren. [...]

Bruinessen, Martin van; 'Ergste geweld tegen Koerden Turkije sinds bloedbad Dersim' - De Kanttekening 9 sept 2017

'Ergste geweld tegen Koerden Turkije sinds bloedbad Dersim'
'Mocht er ooit vrede komen, dan moeten er eerst een paar generaties overheen gaan voordat Koerden de trauma's die ze hebben overgehouden aan het geweld en de verwoestingen hebben verwerkt', zegt koerdoloog Martin van Bruinessen over het Turks-Koerdische conflict. [...]

In juli 2015 laaide het geweld in Zuidoost-Turkije weer op na de beëindiging van de in maart 2013 afgekondigde wapenstilstand tussen de staat en de PKK, die met de regering over vrede onderhandelde. Sindsdien zijn door het geweld duizenden mensen omgekomen en grote delen van steden in de regio verwoest [...].

Volgens de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties (OHCHR) hebben veiligheidstroepen ernstige mensenrechtenschendingen gepleegd in de regio, zoals moord, marteling, ontvoering, verwoesting van huizen en weigeren van medische hulpverlening, voedsel, water en levensonderhoud. [...] [Er] zijn sinds juli 2015 zeker 3.087 mensen omgekomen door het geweld [...]. Voor sommige gebieden geldt zelfs een algeheel toegangsverbod, [na] de sluiting van bijna tweeduizend ngo's en kritische media (officieel aantal dat gepubliceerd is in de staatskrant) op basis van terrorismebeschuldigingen, waaronder

mensenrechtenorganisaties en plaatselijke kranten. Daarnaast geldt ook binnen de regio in veel gebieden een uitgaansverbod. [...]

Jenkins, Gareth; Roctus, Dirk & Yavuz – Nieuwe coup in de maak in Turkije? De Kanttekening 17 juni 2017

[...] “Hij is zwak. Hij wordt repressiever, maar wat er aan de hand is, is dat hij zijn greep op het land probeert te verstevigen, omdat hij vreest dat hij zijn grip compleet kwijtraakt.” [...] Jenkins: “Als Erdoğan echt sterk zou zijn, zou hij niet zo autoritair hoeven te zijn. De ‘zuiveringen’, de marteling, mishandeling en slechte behandeling van gevangenen, de onderdrukking van de persvrijheid, de grove pogingen om elke vorm van kritiek te smoren en de constante verspreiding van compleet belachelijke complottheorieën om de macht te behouden, zijn allemaal klassieke voorbeelden van zwakte.” [...]

Baydar: “*Drie factoren* zijn belangrijk in dit verband. *Ten eerste*, ondanks ‘onislamitische’ praktijken, zoals corruptie, nepotisme en geweld tegen andersdenkenden, is Erdoğan's invloed op het gros van het conservatieve deel van de bevolking nog altijd onaangetast. Hij heeft de capaciteit om vrome moslims als het ware te hypnotiseren. Ze volgen hem blind. Dat maakt hem zo machtig.” [...] “*Ten tweede*, Erdoğan's ‘project’ om het staatsapparaat volledig te beheersen bevindt zich in zijn laatste stadium. Hij controleert nu nagenoeg alle onderdelen van het staatsapparaat.” [...] “*Ten derde*, de politieke oppositie die er nog is, biedt geen effectieve tegenstand.” [...]

Koning, Marloes de; Als hij wordt gekrenkt, komt het slechtste in hem naar boven - Profiel Recep Tayyip Erdoğan NRC 23 juli 2016

Hij emancipeerde de arme gelovigen en bracht zijn land voorspoed. Maar naarmate Erdoğan steviger in het zadel zat, werd hij autoritairder. Wie is de Turkse leider, die zo intens wordt geliefd en gehaat?

[...]Erdoğan's levensverhaal wordt in de hagiografieën gebracht als een leidraad voor vrome Turken. [...] Het beeld is: deugdzaamheid, vroomheid, ijver. [...]Keer op keer wordt dit verhaal de Turken ingeprent. [...]

Nicolas Cheviron: [...] „Ik zie hem persoonlijk vooral als een pragmaticus en opportunist. Hij is geen groot strateeg, maar wel heel goed in het snel nemen van beslissingen.” [...]

Hij heeft geen politicologie gestudeerd en is geen ideoloog. De scheiding der machten vindt hij geen heilige graal. Afhankelijk van het publiek waarvoor hij spreekt, roemt hij het Turkse model van een strikt seculiere democratie, om een volgende keer te spreken over democratie als een ‘rijdende trein’ waar je op en ook weer af kunt springen als de eindbestemming is bereikt. [...]

Erdoğan belooft de bevolking een 'Nieuw Turkije'. Dat droomland moet in 2023, honderd jaar na de stichting van de republiek door Atatürk, voltooid zijn. [...]

Lagendijk, Joost; Wolf of schaap? De ware Erdoğan

Geen echte democraat, geen echte islamist. In zijn streven naar alleenheerschappij is de Turkse president Erdoğan een pragmatist die haarfijn aanvoelt wanneer hij welk gezicht moet opzetten. - De Groene Amsterdammer - 12 oktober 2016
De helft van de Turken ziet in Recep Tayyip Erdoğan de man die hun land stabiel en welvarend heeft gemaakt. Ze zijn trots op Turkije's nieuw verworven aanzien in de wereld. De meeste van oorsprong Turkse migranten in Nederland delen die mening. Het andere deel vindt hem echter een dictator die Turkije aan het islamiseren is en zich niks aantrekt van andersdenkenden. De meeste Europese politici hebben de afgelopen jaren die negatieve perceptie overgenomen. [...]
Om de beweegredenen van de huidige Turkse president te doorgronden moeten we zijn optreden als politicus nader onder de loep nemen.

- Meer citaten staan hier:
http://www.tegenwicht.org/76_geschiedenis/76_2016okt13_gr_wolf_of_schaap.pdf

Lagendijk, Joost; Erdoğan weet de gevoelige snaar te raken – Trouw 8 oktober 2016

... Als je 50 procent van de stemmen hebt, dan kun je doen waar je zin in hebt, met de rest van de bevolking heb je niks te maken ... minderheden tellen niet. [...]
Zijn ideaal is niet de Islamitische Republiek, maar wel een land waar conservatieve waarden en normen leidend zijn. [...] Tot 2010, 2011 ging het de goede kant op ... maar de situatie is totaal veranderd. In 2011 behaalt hij een grote verkiezingsoverwinning, sindsdien voelt hij zich oppermachtig. Erdoğan is geradicaliseerd, polariseert nu, zet iedereen opzij die hem in de weg zit, heeft dedain voor de uitspraken van het Constitutionele Hof of de Rekenkamer. [...] Na de coup van half juli is er een nieuwe heksenjacht op gang gekomen, ook in het onderwijs. [...]

De kwaliteit van het onderwijs zou [voor economische groei] fors omhoog moeten, maar het omgekeerde gebeurt. Juist daar zijn tienduizenden mensen ontslagen. [...] Er zijn nogal wat academici die [...] hun heil in het buitenland zoeken ... *braidrain* ... De wal gaat een keer het schip keren, daar ben ik van overtuigd. [...]

Tunali, Tan; Martelaarschap als Turks politiek instrument – Trouw 30 december 2016

De regering van Erdoğan heeft zich het martelaarschap toegeëigend en er een religieus sausje over gegoten. Wie het er niet mee eens is, is een landverrader. [...] Een minister [...]: "Met Gods wil worden jullie ook martelaren." [...]

In de afgelopen jaren poogde de AKP [...] zich het martelaarschap toe te eigenen. Het concept moest terug naar zijn religieuze wortels, met een pan-Turks sausje. [...] “Door iedereen als martelaar aan te wijzen, kan de regering zich vrijpleiten van haar eigen verantwoordelijkheid.” [...] “Als ik nu een poging tot vrede zou willen tweeten, word ik direct als terrorist bestempeld.” [...]

Udink, Betsy; ‘We gaan het land zuiveren’ - Tayyip Erdoğan en zijn islamitisch fascistische leermeester – De Groene Amsterdammer, 28 mei 2015

Bij de Turkse parlementsverkiezingen op 7 juni vraagt president Erdoğan de kiezers om een grondwetswijziging die van hem een *baş yüce* maakt, Verheven Leider, een term van zijn favoriete dichter en islamitische fascist Necip Fazıl Kısakürek.

- Citaten uit dit artikel staan hier:
http://www.tegenwicht.org/76_geschiedenis/76_2015mei28_gr_land_zuiveren.pdf